

INFORMATIKA

C NYELV

A 2016-OS ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEINEK
MEGFELELŐ OKTATÁSI SEGÉDANYAG

© 2016 PRESSTERN SOLUTIONS

Tartalomjegyzék

Algoritmusok – pszeudókód.....	1
Abszolút érték	1
Hányados ismételt kivonással	1
Legnagyobb közös osztó.....	1
Páros számok szűrése	2
Palindrom számok	2
Orosz szorzás.....	2
Minimum keresés.....	3
Maximum keresés	3
Eukleidész algoritmus.....	4
Prímszámok.....	4
Fibonacci-számok	5
Háromszög	5
Fordított szám.....	6
Törzstényezők	7
Prímszámvizsgálat	7
Konverzió – Számrendszer átalakítás	9
Gyors hatványozás	10
Szekvenciális (lineáris) keresés	10
Megszámlálás	11
Minimum- és maximumkiválasztás	11
A Maximum helye	11
Kiválogatás.....	11
Szétválogatás.....	12
Sorozat halmazzá alakítása.....	13
Sorozatok keresztmetszete.....	13
Sorozatok egyesítése	14
Sorozatok összefésülése	15
Párok sorszáma egy sorozatban.....	15
Arány	16
Teljes négyzet	16
Osztályátlagok szétválasztása	17
Bűvös négyzet.....	18
Polinom értéke adott pontban.....	19
Polinomok összege.....	19
Polinomok szorzata.....	19
Buborékrendezés (Bubble-sort)	20

Egyszerű felcseréléses rendezés.....	21
Válogatásos rendezés	21
Minimum/maximum kiválasztásra épülő rendezés.....	22
Beszűrő rendezés.....	22
Leszámláló rendezés	22
Összefésülésen alapuló rendezés	23
Gyorsrendezés (QuickSort).....	24
Szavak sorrendjének megfordítása	24
Faktoriális.....	25
Számjegyösszeg	25
k elemű részhalmazok.....	25
Konverzió.....	26
Az $\{1, 2, \dots, n\}$ halmaz minden részhalmaza.....	26
Kamatos kamatok kiírása.....	27
Általános backtracking.....	27
Általános rekurzív backtracking	28
Elhelyezni 8 királynőt a sakktablán.....	28
Zárójelek	29
Játékok dobozva való elhelyezésének kiírása	30
X pénzösszeg kifizetése n bankjegy segítségével	31
X Összeg kifizetése, minimum számú bankjeggyel	32
Általános Divide Et Impera.....	32
Szorzat (DivImp).....	33
Minimumszámolás (DivImp).....	33
Hatványozás (DivImp).....	34
Bináris keresés (DivImp)	34
Általános mohó (Greedy) algoritmus	35
Összeg (Greedy).....	35
Hátizsák probléma (Greedy).....	36
Összegkifizetés legkevesebb számú bankjeggyel (Greedy)	36

A C nyelv elemei..... 38

Azonosítók.....	38
A programok felépítése	39
Az alapértelmezett egyszerű típusok	39
Egész jellegű típusok	40
Valós típus	40
A void típusnév.....	41
Változók.....	41
Változók deklarálása	42
Egész jellegű változók deklarálása	42

Valós típusú változók deklarálása.....	42
Konstansok (állandók).....	43
Egész konstansok.....	43
Karakter konstansok.....	43
Karakterlánc konstansok.....	43
Adatok beolvasása és kiírása.....	44
Karakter beolvasása a standard bemenetről.....	44
Karakter kiírása a standard kimenetre.....	44
Egy karakter beolvasása közvetlenül.....	45
Formázott kiírás a standard kimenetre.....	45
Formázott beolvasás a standard bemenetről.....	46
Egyszerű programok készítése.....	47
Téglalap területe és kerülete.....	47
Inkrementáló és dekrementáló operátorok.....	48
Bitműveletek.....	49
A C nyelv utasításai.....	50
A kifejezés utasítás.....	50
Az összetett utasítás.....	50
Feltételes utasítások.....	50
Az if utasítás.....	51
Valós szám abszolút értéke.....	51
Páros – páratlan számok megállapítása.....	51
Nagyobbik szám kiválasztása.....	52
Nagybetű, kisbetű vagy szám.....	53
A switch utasítás.....	53
Aritmetikai műveletek.....	54
Az év hányadik napja.....	55
Ciklus utasítások.....	57
Az előtesztelő ciklus.....	57
A hátulatesztelő ciklus.....	57
A számlálós ciklus.....	58
Szám számjegyeinek száma.....	58
Törzstényezőkre való bontás.....	59
Legnagyobb közös osztó (Eukleidész algoritmus).....	60
P számrendszerből q számrendszerbe.....	61
Faktoriális.....	62
Prímszám vizsgálat.....	63
Fibonacci sorozat n-dik eleme.....	63
Polinom értéke egy x pontban (Horner-séma).....	64

A tömbök.....	66
A tömb fogalma	66
Egydimenziós tömbök.....	66
Számsorozat fordított sorrendben.....	67
Két polinom szorzata.....	67
Kezdőértékkel rendelkező egydimenziós tömbök	68
Többdimenziós tömbök	68
Tömb szimmetriája	69
Mátrix szorzata vektorral	70
Két matrix szorzata	71
Mátrix inverze	72
Karaktertömbök	74
Karakterláncok beolvasása a standard bemenetről	75
Karakterláncok kiírása a standard kimenetre	76
Karakterlánc konverziós műveletek	76
Numerikus értékek karakterláncra alakítása	76
Karakterlánc numerikus értékké alakítása	76
Más konvertáló függvények	76
Karakterlánc kezelő függvények	77
Betűk frekvenciája egy sorban	78
Dinamikus tömbök.....	79
Vektor páros elemeinek összege	79
Mátrix páratlan elemeinek összege	80
Az előfeldolgozó parancsok	81
Állományok beillesztése	81
Makrók.....	81
Feltételes fordítás makró létezésétől függően.....	82
Feltételes fordítás makró nem-létezésétől függően	82
Feltételes fordítás.....	83
Fordítási hibáüzenet generálása	83
Függvények	84
A függvény fogalma	84
Függvény deklarációja.....	84
Függvény definíciója	85
Paraméterátadás	85
Tömb paraméterek.....	86
Faktoriális.....	87
Goldbach-feltétel.....	87

Legnagyobb közös osztó.....	89
Bonyolultabb adatszerkezetek.....	90
Struktúrák	90
Kezdőértékkel rendelkező struktúrák	91
Tanuló adatai	91
Saját típusok definiálása	93
Állományok	95
Állomány megnyitása.....	95
Állomány bezárása	96
Írás állományba.....	96
Karakter írása állományba.....	96
Karakterlánc írása állományba	96
Formázott írás állományba.....	97
Olvasás állományból	97
Karakter olvasása állományól.....	97
Karakterlánc olvasása állományból.....	97
Formázott olvasás állományból.....	98
Állomány végének az ellenőrzése	98
Pozicionálás az állományban.....	98
Szöveges állomány feldolgozása (feladat1).....	99
Szöveges állomány feldolgozása (feladat2)	100
Szöveges állomány feldolgozása (feladat3)	101
Klasszikus algoritmusok	103
Kereső algoritmusok	103
Lineáris keresés.....	103
Bináris keresés	104
Rendező algoritmusok	105
Buborékrendezés.....	105
Minimumkiválasztásos rendezés.....	106
Beszúrásos rendezés	106
Összefűsölések.....	107
Összefűsülés strázsa (ütköző) nélkül	107
Összefűsülés strázásával (ütközővel)	110
Rekurzió	112
Közvetlen rekurzió	112
Szó betűi fordított sorrendben.....	112

Faktoriális.....	113
Fibonacci sorozat n-edik eleme	113
Legnagyobb közös osztó.....	114
Ackermann függvény.....	115
X^n -diken kiszámítása.....	115
Tizes számrendszerből való átírás p számrendszerbe.....	116
Az első n páratlan természetes szám összege	117
Természetes szám számjegyeinek összege	117
N természetes szám összege.....	118
Tömbök rekurzívan	119
Számsorozat negatív elemeinek száma.....	119
Szám előfordulása egy tömbben	120
Páros elemek összege	121
Rekurzív szerkezetű eredményt igénylő feladatok	122
N hosszúságú megadott karakterlánc.....	122
Természetes szám partíciói.....	123
Az „Oszd meg és uralkodj” módszer.....	124
Sorozat legnagyobb elem	124
N szám szorzata.....	125
Bináris keresés.....	126
Hanoi tornyok	127
QuickSort.....	128
MergeSort.....	130
Kombinatorikai feladatok.....	132
Permutációk	132
Variációk.....	133
Kombinációk	134
A dinamikus adatszerkezetek	136
Szimplán láncolt lista.....	136
Lista létrehozása.....	137
Lista elemeinek a kiírása.....	137
Egy új elem beszúrása a listába.....	137
Egy elem törlése a listából.....	138
Megoldott listás feladat.....	138

Algoritmusok – pszeudókód

Abszolút érték

Határozzuk meg és írjuk ki adott valós szám abszolút értékét!

Algoritmus Abszolút_érték(x, mod):

Ha $x \geq 0$ **akkor** {bemeneti adat: x , kimeneti adat: mod }

$mod \leftarrow x$

különb

$mod \leftarrow -x$

vége(ha)

Vége(algoritmus)

Hányados ismételt kivonással

Számítsuk ki két természetes szám egész hányadosát ismételt kivonásokkal!

Algoritmus Osztas($a, b, hányados$):

$hányados \leftarrow 0$ {bemeneti adatok: a, b , kimeneti adat: $hányados$ }

Amíg $a \geq b$ **végezd el:**

$hányados \leftarrow hányados + 1$

$a \leftarrow a - b$

vége(amíg)

Vége(algoritmus)

Legnagyobb közös osztó

Számítsuk ki két természetes szám legnagyobb közös osztóját!

Algoritmus Eukleidész($a, b, loko$):

Ismételd {bemeneti adatok: a, b , kimeneti adat: $loko$ }

$r \leftarrow maradék[a/b]$ {kiszámítjuk az aktuális maradékot}

$a \leftarrow b$ {az osztandót felülírjuk az osztóval}

$b \leftarrow r$ {az osztót felülírjuk a maradékkal}

ameddig $r = 0$ {amikor a maradék 0, véget ér az algoritmus}

$loko \leftarrow a$ {loko egyenlő az utolsó osztó értékével}

Vége(algoritmus)

Páros számok szűrése

Számoljuk meg n beolvasott szám közül a páros számokat!

{bemeneti adat: n és a számok, kimeneti adat: db , a páros számok száma}

Algoritmus Páros(n,db):

$db \leftarrow 0$

Minden $i=1,n$ **végezd el:**

Be: szám

Ha szám *páros akkor*

$db \leftarrow db + 1$

vége(ha)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Palindrom számok

Döntsük el egy adott számról, hogy palindromszám-e vagy sem!

Algoritmus Palindrom(szám,válasz):

másolat $\leftarrow$ szám

{bemeneti adat: *szám*, kimeneti adat: *válasz*}

újszám $\leftarrow 0$

Amíg szám > 0 **végezd el:**

számjegy $\leftarrow$ maradék[szám/10]

újszám $\leftarrow$ újszám*10 + számjegy

szám $\leftarrow$ [szám/10]

vége(amíg)

válasz $\leftarrow$ újszám = másolat

{ha *újszám = másolat*, akkor *válasz* értéke *igaz*}

{ha *újszám $\neq$ másolat*, akkor *válasz* értéke *hamis*}

Vége(algoritmus)

Orosz szorzás

Legyen $a, b \in \mathbf{N}^*$. Számítsuk ki a és b szorzatát!

Algoritmus Orosz_szorzás(a,b,p):

$x \leftarrow a$

{bemeneti adatok: a, b }

$y \leftarrow b$

{kimeneti adat: p }

$p \leftarrow 0$

Amíg $x > 0$ **végezd el:**

$\{xy + p = ab (*)\}$

Ha x *páratlan* **akkor**

$p \leftarrow p + y$

vége (ha)

$x \leftarrow \lfloor x/2 \rfloor$

$y \leftarrow y + y$

vége (amíg)

Vége (algoritmus)

Minimum keresés

Határozzuk meg egy n elemű sorozat minimumát!

Algoritmus Minimum($n, a, \min$):

$\min \leftarrow a_1$

Minden $i=2, n$ **végezd el:**

Ha $a_i < \min$ **akkor**

$\min \leftarrow a_i$

vége (ha)

vége (minden)

Vége (algoritmus)

Maximum keresés

Írjuk ki három, páronként különböző valós szám közül a legnagyobbat!

Algoritmus Maximum(a, b, c):

Ha $(a > b)$ **és** $(a > c)$ **akkor**

$\{\text{bemeneti adatok: } a, b, c\}$

Ki: 'A legnagyobb: ', a

vége (ha)

Ha $(b > c)$ **és** $(b > a)$ **akkor**

Ki: 'A legnagyobb: ', b

vége (ha)

Ha $(c > a)$ **és** $(c > b)$ **akkor**

Ki: 'A legnagyobb: ', c

vége (ha)

Vége (algoritmus)

A C nyelv utasításai

A kifejezés utasítás

A kifejezés utasítás végrehajtása a kifejezésnek a megfelelő szabályok szerinti kiértékelését jelenti. Mielőtt a következő utasításra adódik a vezérlés, a teljes kiértékelés (a mellékhatásokkal együtt) végbemegy.

Példák:

```
kerulet = x + y + b;           //értékadás
j++;                          //j növelése 1-gyel
a = b = c = 3;                //többszörös értékadás
z = cos (alfa) + 1.35         //függvényt hívó kifejezés
```

Az összetett utasítás

Programjainkban nagyon gyakran használjuk az összetett utasítást. Az összetett utasítás a {és az} között megadott utasítások sorozatából áll. Ezt az utasítást olyan helyen használjuk, ahol egynél több utasítás végrehajtására van szükség, de a szintaxis csak egy utasítás használatát engedélyezi. Az összetett utasítás általános szintaxisa:

```
{
  lokális definíciók és deklarációk;
  utasítás1;
  utasítás2;
  ...
  utasításn;
}
```

Feltételes utasítások

A programok végrehajtása során sokszor szükségünk van arra, hogy bizonyos feltételektől függően a számítógép a program különböző részeit (ágait) hajtsa végre. Tehát ha a feltétel teljesül, a program egy bizonyos műveletsort végez, különben egy másikat. Ezt a feltételes vagy döntéshozó utasításokkal (válogatással, szelekcióval) valósítjuk meg.

Az if utasítás

A legegyszerűbb feltételes utasítás az if, amely a kétágú döntésnek felel meg. Az utasítás általános formája:

```
if (kifejezés)
    utasítás1;
else
    utasítás2;
```

Az if utasítás végrehajtása a kifejezés kiértékelésével kezdődik. A kifejezés általában egy logikai kifejezés, amelynek ha értéke 1 vagy ennél nagyobb egész szám, az utasítás1 hajtódik végre, különben (ha a kifejezés értéke 0) az utasítás2 kerül végrehajtásra.

Valós szám abszolút értéke

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

main()
{
    int x, abs;
    printf("\n Kerem a számot:");
    scanf("%d", &x);
    if (x >= 0)
        abs = x;
    else
        abs = -x;
    printf("A szám abszolút értéke: %d",abs);
    getch();
}
```

Páros – páratlan számok megállapítása

Állapítsuk meg egy számról, hogy páros vagy páratlan!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

main()
{
    int szam;
```

```

printf("\nKerek egy egesz szamot:");
scanf("%d", &szam);
if (szam % 2 != 0)
    printf("\nParatlan!");
else
    printf("\nParos!");
getch();
}

```

Nagyobbik szám kiválasztása

Olvassunk be három egész számot, majd megfelelő szöveg kíséretében írjuk ki a nagyobbikat!

```

#include <stdio.h>
#include <conio.h>

main()
{
    double szam1, szam2, szam3, max;
    printf("\n Az elso szam: "); scanf("%lf",&szam1);
    printf("\n A masodik szam: "); scanf("%lf",&szam2);
    printf("\n A harmadik szam : "); scanf("%lf",&szam3);
    if (szam1 > szam2)
    {
        if (szam1 > szam3)
            max = szam1;
        else
            max = szam3;
    }
    else
    {
        if (szam2 > szam3)
            max = szam2;
        else
            max = szam3;
    }
    printf("A nagyobbik szam: %lf\n", max);
    getch();
}

```

Rekurzió

Közvetlen rekurzió

A közvetlen rekurzió a leggyakoribb. Ebben az esetben az adott függvény blokkjában explicit módon meghívjuk az illető függvényt. Egy rekurzív függvény végrehajtása azonos módon történik, mint bármely nem rekurzív függvényé.

Egy rekurzív függvény a következőképpen hajtódik végre:

- a függvény első aktiválása során végrehajtódnak az utasítások a folytatási / leállási feltételig;
- kiértékelődik a feltétel és amíg ennek a logikai értéke azt jelenti, hogy a függvénynek meg kell hívja önmagát, akkor a függvény aktiválásainak sora következik, ami azt jelenti, hogy végre lesz hajtva a függvénynek a feltételig tartó része, valamint az újrahívás;
- amikor a feltétel azt jelenti, hogy a függvénynek nem kell többé önmagát meghívja, akkor, ismételten, a hívásokhoz viszonyítva fordított sorrendben, végrehajtódik a függvény hívása / önmeghívása utáni rész.

Szó betűi fordított sorrendben

Írjuk ki egy szó betűit fordított sorrendben! A szó végét egy szóközzel jelöljük. Ne használjunk a megoldásban tömböt és karakterláncot!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

void fordit()
{
    char betu;
    scanf("%c", &betu);
    if (betu != ' ')
        fordit();
    printf("%c", betu);
}

void main()
{
    printf("A szo: ");
```

```
fordit();
getch();
return;
}
```

Faktoriális

Írjunk rekurzív függvényt, amely kiszámítja az $n!$ -t!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

long int fakt(int n)
{
    if (n == 0)
        return 1;
    else
        return n * fakt(n - 1);
}

void main()
{
    int n;
    printf("n = ");
    scanf("%d", &n);
    printf("n != %ld", fakt(n));
    getch();
    return;
}
```

Fibonacci sorozat n-edik eleme

Határozzuk meg a Fibonacci sorozat n -edik elemét!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

long int fibo(int n)
{
    if (n == 1 || n == 2)
        return 1;
    else
```

```

    return fibo(n - 1) + fibo(n - 2);
}

void main()
{
    int n;
    printf("n = ");
    scanf("%d", &n);
    printf("%ld", fibo(n));
    getch();
    return;
}

```

Legnagyobb közös osztó

Olvassunk be két természetes számot, majd számítsuk ki rekurzívan a két szám legnagyobb közös osztóját ($a, b \in \mathbb{N}^*$)!

```

#include <stdio.h>
#include <conio.h>

int lnko(int a, int b)
{
    if (b % a == 0)
        return a;
    else
        return lnko(a, b % a);
}

void main()
{
    int a, b;
    do
    {
        printf("a, b = ");
        scanf("%d%d", &a, &b);
    } while (a < 0 || b < 0);
    printf("Lnko(%d, %d) = %d ", a, b, lnko(a, b));
    getch();
    return;
}

```


Az „Oszd meg és uralkodj” módszer

Ezt a módszert sikeresen lehet alkalmazni az informatikában. A módszer lényege az, hogy a feladatot *egymástól független* részfeladatokra bontjuk, amelyeket az eredeti feladathoz hasonlóan oldunk meg, de kisebb méretű adatok esetében.

A módszer lépéseit a következőképpen foglalhatjuk össze:

- A feladatot kettő vagy több, hasonló egymástól független jellegű részfeladatra bontjuk. A részfeladatok lehetnek *elemi* vagy *nem elemi* részfeladatok.
- Az elemi részfeladatokat megoldjuk, a nem elemieket pedig újabb elemi, vagy nem elemi részfeladatokra bontjuk. Ezt a műveletet addig folytatjuk, ameddig elemi részfeladatokhoz jutunk.
- Az eredményt úgy kapjuk, hogy az egyes részfeladatokat a felosztás fordított sorrendjében összerakjuk, összekombináljuk.

Sorozat legnagyobb elem

Határozzuk meg n egész szám közül a legnagyobbat az oszd meg és uralkodj módszerrel!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

int x[100], n, i;

int maximum(int bal, int jobb)
{
    int max1, max2, kozepe;
    if (bal == jobb)
        return x[bal];
    else
        if (jobb - bal == 1)
            if (x[bal] < x[jobb])
                return x[jobb];
            else
                return x[bal];
        else
            return x[kozepe];
}
```

```

{
    kozepe = (bal + jobb) / 2;
    max1 = maximum(bal, kozepe);
    max2 = maximum(kozepe + 1, jobb);
    if (max1 < max2)
        return max2;
    else
        return max1;
}
}

void main()
{
    printf("n = ");
    scanf("%d", &n);
    printf("Adjuk meg a számokat!\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
    {
        printf("Az %d .elem: ", i);
        scanf("%d", &x[i]);
    }
    printf("A legnagyobb szám : %d", maximum(0, n - 1));
    getch();
    return;
}

```

N szám szorzata

Számítsuk ki n valós szám szorzatát oszd meg és uralkodj módszerrel!

```

#include <stdio.h>
#include <conio.h>

int x[100], n, i;

int szorzas(int bal, int jobb)
{
    int sz1, sz2, kozepe;
    if (bal == jobb)
        return x[bal];
    else

```